

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ - ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Τα επιρρήματα είναι άκλιτες λέξεις που **συνοδεύουν τα ρήματα** και **τα προσδιορίζουν** δίνοντάς μας πληροφορίες για τον **τόπο**, τον **χρόνο**, τον **τρόπο**, την **ποσότητα**. Τα επιρρήματα, επίσης, συνδέουν προτάσεις (χωρίς να είναι σύνδεσμοι).

Τα τοπικά επιρρήματα απαντούν στην ερώτηση πού και είναι τα παρακάτω :

πού, εδώ, εκεί, πέρα, μακριά, κοντά, σιμά, δίπλα, μέσα, πάνω, κάτω, απέναντι, παντού, κάπου, πουθενά, ψηλά, χαμηλά, δεξιά, αριστερά, πλάι, γύρω, έξω, μεταξύ, αναμεταξύ, μπροστά, μπρος, πίσω, βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά, χάμω κ.ά.

Τα χρονικά επιρρήματα απαντούν στην ερώτηση πότε και είναι τα παρακάτω :

πότε, τώρα, τότε, πριν, μετά, σήμερα, αύριο, χτες, μεθαύριο, πέρ[υ]σι, φέτος, απόψε, αργά, νωρίς, οποτεδήποτε, όποτε, άλλοτε, κάποτε, ύστερα, έπειτα, επιτέλους, κιόλας, αμέσως, σπάνια, συχνά, τακτικά, πότε πότε κ.ά.

Τα τροπικά επιρρήματα απαντούν στην ερώτηση πώς και είναι τα παρακάτω :

πώς, όπως, έτσι, αλλιώς, κάπως, καθόλου, οπωσδήποτε, μόνο, μαζί κ.ά.

Τα ποσοτικά επιρρήματα απαντούν στην ερώτηση πόσο και είναι τα παρακάτω :

πόσο, όσο, τόσο, οσοδήποτε, κάμποσο, κάπως, περισσότερο, πολύ, ελάχιστα, λίγο, τουλάχιστον, εξίσου, σχεδόν, λιγότερο, πάνω κάτω, καθόλου κ.ά.

ΟΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

Οι προθέσεις είναι μικρές άκλιτες λέξεις που συνοδεύουν μια ονοματική (ή προθετική) φράση (βλ. ενότητα 16.2) **και μαζί με αυτή δηλώνουν διάφορες ιδιότητες (τόπο, χρόνο, τρόπο, προέλευση κ.ά.).**

Μερικές προθέσεις χρησιμοποιούνται και στην παραγωγή/σύνθεση λέξεων (βλ. ενότητα 17.2).

Οι προθέσεις της γλώσσας μας είναι οι:

αντί, από, για, δίχως, εναντίον, εξαιτίας, έως, ίσαμε, κατά, λόγω, με, μετά, μεταξύ, μέχρι, παρά, πριν, προς, σαν, σε, χωρίς, ως

Λόγιες Προθέσεις : Πολλές φορές, χρησιμοποιούμε στον λόγο μας προθέσεις και προθετικές φράσεις που προέρχονται από παλιότερες μορφές της γλώσσας μας. Αυτές είναι οι προθέσεις:

δια, εκ, επί, εν, περί, προ, υπέρ, υπό, ανά

Αυτές τις χρησιμοποιούμε συνήθως σε σύνθετες λέξεις ή σε στερεότυπες εκφράσεις: προ Χριστού, προβάδισμα, εκ γενετής, εκλέγω

Σύνθετες προθέσεις : Όταν συνδυάζουμε ένα επίρρημα ή μια πρόθεση με μια άλλη πρόθεση, φτιάχνουμε μια σύνθετη πρόταση.

μέσα + από + το σπίτι
επίρρημα πρόθεση
σύνθετη πρόθεση

αντί + για + τους γονείς του
πρόθεση πρόθεση
σύνθετη πρόθεση

ΤΑ ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

Τα επιφωνήματα είναι άκλιτες λέξεις με τις οποίες **μπορώ να εκφράσω τα συναισθήματά μου** (δηλαδή τον θαυμασμό, τον πόνο, τη λύπη, τη στενοχώρια, την απορία μου), **να πραγματοποιήσω πράξεις** (π.χ. παρακίνηση, έπαινο, κάλεσμα, ευχή) ή **να δηλώσω τη στάση μου σε μια κατάσταση** (π.χ. άρνηση, ειρωνεία, δυσπιστία).

Οι κυριότερες κατηγορίες επιφωνημάτων είναι:

α. **Όσα εκφράζουν θαυμασμό:** Α!, ποπό!, ω! κ.ά.

β. **Αυτά που εκφράζουν απορία:** Α!, ο!, μπα!, ε; κ.ά.

γ. **Όσα δείχνουν πόνο, λύπη ή στενοχώρια:** Αχ!, ω!, αμάν!, άου!, οχ!, αλίμονο!, α! κ.ά.

δ. **Αυτά που εκφράζουν ευχή:** Μακάρι!, είθε! κ.ά.

ε. **Όσα δηλώνουν έπαινο:** Μπράβο!, εύγε!, ζήτω! κ.ά.

στ. **Όσα φανερώνουν κάλεσμα:** Ε!, επ! κ.ά.

ζ. **Όσα εκφράζουν ειρωνεία:** Ε!, ου! κ.ά.

η. **Όσα παρακινούν και το αντίθετο:** Άντε!, ε!, άμε!, μαρς!, στοπ!, σουτ! κ.ά.

θ. **Αυτά που δηλώνουν άρνηση ή δυσπιστία:** Χμ!, μπα!, αμ δε! κ.ά.